

Ευρωπαϊκή Ημέρα των Πάρκων

Η παγκόσμια ιστορία των εθνικών πάρκων ξεκινάει το 1872 με την ίδρυση του Yellowstone National Park στις Ηνωμένες Πολιτείες, που παραμένει μέχρι σήμερα ένα από τα πιο εντυπωσιακά και ποικιλόμορφα εθνικά πάρκα σε ολόκληρο τον κόσμο.

Στην Ευρώπη, το δρόμο για την προστασία φυσικών περιοχών μέσω της ανακήρυξής τους σε εθνικά πάρκα χάραξε η Σουηδία, όπου, την 24η Μαΐου 1909, ιδρύθηκαν ταυτόχρονα τα πρώτα εννέα εθνικά πάρκα σε ευρωπαϊκό έδαφος. Το παράδειγμα της Σουηδίας ακολούθησαν σταδιακά μέσα στον 20ο αιώνα και άλλες ευρωπαϊκές χώρες και σιγά-σιγά τα εθνικά πάρκα εξαπλώθηκαν σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Σήμερα, ο αριθμός των ευρωπαϊκών εθνικών πάρκων ανέρχεται σε 359 και αυξάνεται κάθε χρόνο με την προστασία όλο και περισσότερο φυσικών περιοχών ιδιαίτερου κάλλους ή ευαισθησίας. Τα εθνικά πάρκα της Ευρώπης προσφέρουν μεγάλη ποικιλία στους επισκέπτες τους, περιλαμβάνοντας όρη, λίμνες, ποτάμια, νησιά, δάση, στέπες,

υγρότοπους κ.α. Στις περιοχές αυτές διαβιεί πλήθος διαφορετικών ειδών φυτών και ζώων, πολλά από αυτά απειλούμενα με εξαφάνιση.

Τι ακριβώς είναι όμως ένα “εθνικό πάρκο”; Το 1969, η Γενική Συνέλευση της Διεθνούς Ένωσης για την Προστασία της Φύσης (International Union for Conservation of Nature – IUCN) όρισε το “εθνικό πάρκο” ως μια σχετικά μεγάλη περιοχή όπου:

1) Σε ένα ή αρκετά οικοσυστήματα, τα οποία δεν έχουν υποστεί ουσιαστική αλλοίωση από ανθρώπινη εκμετάλλευση και κατάληψη, υπάρχουν φυτά και ζώα, γεωμορφολογικές περιοχές και φυσικές κατοικίες ιδιαίτερου επιστημονικού, επιμορφωτικού και αναζωογονητικού ενδιαφέροντος ή φυσικά τοπία ιδιαίτερου κάλλους.

2) Η ανώτατη αρμόδια Αρχή της χώρας έχει λάβει μέτρα για την πρόληψη ή τον όσο το δυνατόν ταχύτερο περιορισμό της εκμετάλλευσης ή κατάληψης της περιοχής, όπως και για την αποτελεσματική εφαρμογή των παραπάνω μέτρων σε σχέση με τα οικολογικά, γεωμορφολογικά ή αισθητικά γνωρίσματα που οδήγησαν στην προστασία της περιοχής.

3) Οι επισκέπτες μπορούν να εισέρχονται υπό ειδικές προϋποθέσεις για επιμορφωτικούς, πολιτιστικούς και αναζωογονητικούς σκοπούς.

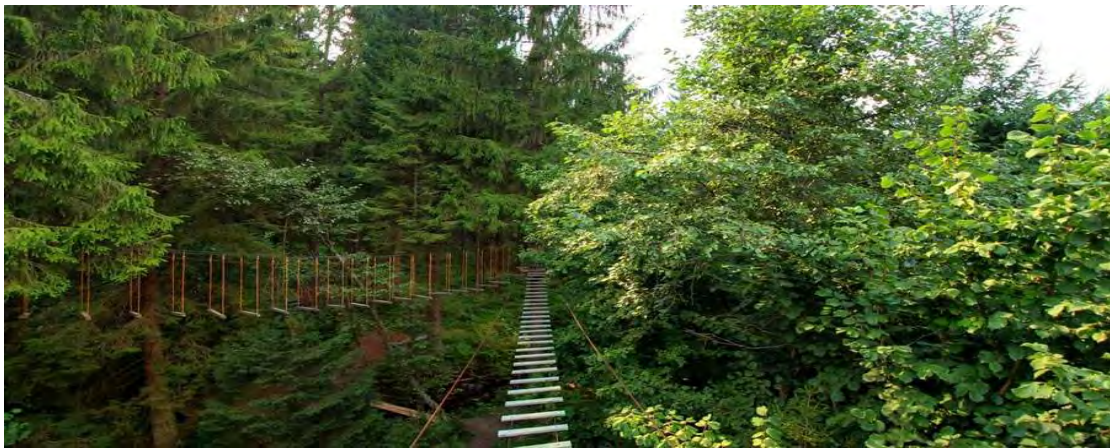
Στην Ελλάδα, το νομικό πλαίσιο για την αναγνώριση εθνικών πάρκων δημιουργήθηκε το 1986 με το Νόμο 1650/86 (άρθρα 18 και 19), που ορίζει ότι “όταν το εθνικό πάρκο ή μεγάλο τμήμα του καταλαμβάνει θαλάσσια περιοχή ή εκτάσεις δασικού χαρακτήρα, μπορεί να χαρακτηρίζεται ειδικότερα ως θαλάσσιο πάρκο ή εθνικός δρυμός, αντίστοιχα”.

Η προστασία φυσικών περιοχών της χώρας είχε ξεκινήσει ήδη από το 1938 μέσω του θεσμού των εθνικών δρυμών. Ο Όλυμπος και ο Παρνασσός ήταν οι πρώτοι εθνικοί δρυμοί, ακολουθούμενοι από την Πάρνηθα το 1961, το φαράγγι της Σαμαριάς και τον Αίνο το 1962, από την Πίνδο (Βάλια-Κάλντα) και την Οίτη το 1966, από τον Βίκο-Αώο το 1973 και τέλος, από τις Πρέσπες και το Σούνιο το 1974. Η συνολική έκταση των εθνικών δρυμών της Ελλάδας αντιστοιχεί σήμερα σε 687.320 στρέμματα.

Όσον αφορά τα εθνικά πάρκα, είναι ενδιαφέρον ότι πολλά από αυτά έχουν ιδρυθεί σε θαλάσσιες ή παράκτιες περιοχές, όπως επίσης σε υγροβιότοπους και λίμνες. Υπάρχουν, ωστόσο, και ορεινές περιοχές της Ελλάδας που απολαμβάνουν την ειδική προστασία που παρέχει η ανακήρυξή τους ως εθνικά πάρκα. Συνολικά, η λίστα των εθνικών πάρκων απαρτίζεται σήμερα από τις ακόλουθες 17 περιοχές:

- *Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου Βορείων Σποράδων, 1992
- *Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου, 1999
- *Εθνικό Πάρκο του Σχινιά – Μαραθώνα, 2000
- *Πάρκο Υγροτόπων των λιμνών Κορώνειας – Βόλβης και των Μακεδονικών Τεμπών, 2004
- *Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου, 2005
- *Εθνικό Πάρκο Λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου – Αιτωλικού, κάτω ρου και εκβολών ποταμών Αχελώου και Ευήνου και νήσων Εχινάδων, 2006
- *Εθνικό Πάρκο δάσους Δαδιάς – Λευκίμμης – Σουφλίου, 2006
- *Εθνικό Πάρκο Λίμνης Κερκίνης, 2006
- *Εθνικό Υγροτοπικό Πάρκο Δέλτα Έβρου, 2007
- *Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού, 2008
- *Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, 2008
- *Εθνικό Πάρκο Τζουμέρκων Περιστερίου και Χαράδρας Αράχθου, 2009
- *Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς, 2009
- *Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού, Λουδία, Αλιάκμονα, 2009
- *Εθνικό Πάρκο Πρεσπών, 2009
- *Εθνικό Πάρκο Οροσειράς Ροδόπης, 2009, και
- *Εθνικό Πάρκο Χελμού, Βουραϊκού, 2009.

Σκοπός της ίδρυσης των παραπάνω εθνικών πάρκων είναι, σύμφωνα με τον Έλληνα νομοθέτη, η διαφύλαξη της φυσικής κληρονομιάς και της οικολογικής ισορροπίας ευρύτερων περιοχών της χώρας με παράλληλη παροχή στο κοινό δυνατοτήτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και φυσιολατρικών δραστηριοτήτων. Για τους σκοπούς αυτούς λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα, ώστε οι περιοχές αυτές να προστατεύονται επαρκώς τόσο από φυσικές αιτίες υποβάθμισης όσο και από ανθρώπινες ενέργειες, επεμβάσεις και δραστηριότητες. Έτσι, στα εθνικά πάρκα επιτρέπεται να εκτελούνται έργα, να γίνονται έρευνες και να ασκούνται δραστηριότητες, κυρίως παραδοσιακού χαρακτήρα, με τους όρους και περιορισμούς που καθορίζονται ειδικότερα από τον κανονισμό λειτουργίας και διαχείρισης του κάθε εθνικού πάρκου.

Την 24η Μαΐου γιορτάζουμε τα παραπάνω ελληνικά εθνικά πάρκα μαζί με τα ομοειδή τους και άλλες προστατευόμενες περιοχές σε όλη την Ευρώπη. Την ημέρα αυτή έχει ανακηρύξει από το 1999 ως “Ευρωπαϊκή Ημέρα των Πάρκων” η Ένωση Ευρωπαϊκών Πάρκων, γνωστή ως EUROPARC, που ιδρύθηκε στη Βασιλεία της Ελβετίας το 1973. Σκοπός του οργανισμού είναι να βοηθήσει τις προστατευόμενες περιοχές να εκπληρώσουν το ρόλο τους ως προστάτες της φυσικής ομορφιάς της Ευρώπης, να ενθαρρύνει τη συνεργασία και ανταλλαγή εμπειριών και πληροφοριών μεταξύ των φορέων διαχείρισής τους, αλλά και να προωθήσει την ιδέα των εθνικών πάρκων σε ολόκληρη την Ευρώπη. Τα μέλη του οργανισμού, ο οποίος από το 2010 έχει μεταφέρει τα κεντρικά του γραφεία στο Regensburg της Γερμανίας, ανέρχονται σήμερα σε 440 φορείς διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών.

Στόχος της θέσπισης της “Ευρωπαϊκής Ημέρας των Πάρκων” είναι να αναδειχθεί, μέσω διαφόρων δραστηριοτήτων που διοργανώνονται εκείνη την ημέρα, η ομορφιά αλλά και η σημασία των προστατευόμενων περιοχών της Ευρώπης για ολόκληρη την κοινωνία και να ενισχυθεί η υποστήριξη των Ευρωπαίων στους σκοπούς τους. Την περασμένη χρονιά πραγματοποιήθηκαν πάνω από 400 δραστηριότητες σε 180 εθνικά πάρκα 20 ευρωπαϊκών κρατών. Φέτος, το θέμα της “Ευρωπαϊκής Ημέρας των Πάρκων” είναι “Εθελοντισμός – Η Φύση σε χρειάζεται” σε αντιστοιχία με την ανακήρυξη του 2011 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως Ευρωπαϊκό Έτος Εθελοντισμού.

Με αφορμή λοιπόν την “Ευρωπαϊκή Ημέρα των Πάρκων”, ας διαθέσουμε όλοι λίγο από το χρόνο μας για μια επίσκεψη σε ένα κοντινό μας εθνικό πάρκο. Να είστε σίγουροι ότι η φύση, με τα χρώματα, τις μυρωδιές και τα θαυμαστά είδη φυτών και ζώων, θα καταφέρει να προσφέρει ακόμα και σε εμάς, τους ανθρώπους των τσιμεντουπόλεων, ηρεμία και ευεξία και, ίσως, να μας προκαλέσει να συμβάλλουμε στη διατήρηση αυτής της φυσικής πηγής ζωής.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επισκεφτείτε τις ιστοσελίδες <http://www.europarc.org/whats-on/european-day-of-park>, και http://www.parnitha-np.gr/ethnika_parka.htm

